

nebo narozených včera. Všechno je založeno na naději dožití mužů a žen při dosažení důchodového věku. Upozornil, že změny v návrhu se týkaly zejména úprav terminologie, aby byla jednotná a srozumitelná.

p. **Münich** uvedl, že v angličtině se sice používá *control parameter*, ale v češtině je to chápáno jinak. Doporučil proto použít jiný překlad než *kontrolní parametr*.

p. **Machanec**: navrhl „určující parametr“.

Postupně byl text návrhu přečten a na základě připomínek přítomných zpřesněn.

p. **Münich** doporučil, aby konečné určení důchodového věku bylo pro jednotlivce známo 10 let před dosažením důchodového věku. Tedy 10 let před odchodem do důchodu by člověk měl mít garantováno, že se mu s důchodovým věkem nebude hýbat.

p. **Kučera** promítl přiložený graf (průměrná doba strávená v důchodu dle aktuální legislativy).

p. **Kučera** graf okomentoval. Uvedl, že první generace žen, které se začal zvedat v roce 1996 důchodový věk, byla generace 1941, u mužů to byla generace 1935. Empirické úmrtnosti jsou mírně vyrovnány, ale ne plně. Dnes nám odcházejí do důchodu generace těchto mužů. Naděje na dožití u mužů roste rychleji, asi 3 měsíce za rok. U žen se důchodový věk zvyšuje rychleji a naděje na dožití roste pomaleji než u mužů. U žen se dvěma dětmi v určitém okamžiku roste důchodový věk o 6 měsíců. To je dost drastické. Předpokládá se, že rozdíl mezi nadějí na dožití mužů a žen se bude zmenšovat. Dnes jsme někde mezi 23 a 24,5 strávených v důchodovém věku.

Promítnutí druhého grafu (Relativní délka života v důchodovém věku).

p. **Kučera** uvedl, že ženy se dvěma dětmi mají před sebou více než třetinu života v důchodu. U mužů se nám to zase zvyšuje. Když to zprůměrujeme, tak jsme někde na 28 %. Takže dnešní generace prožije asi 28 % života v důchodovém věku. Ženy, které dnes jdou do důchodu, jsou ročník 53. Dnes stále ještě ženy prožijí více než 30 % života v důchodu. U generace 75 se nám srovná věk odchodu do důchodu mužů a žen s jakýmkoliv počtem dětí. Přidávají se i ženy s 5 a více dětmi. A je to náhodou právě doba, když se dostanou na 25 % celkové délky života prožité v důchodu.

pí. **Hrůzová** se zeptala, kdy se dostaneme na 26 %.

p. **Kučera** odpověděl, že v 2028 a půl. Je to ještě odlišné pro ženy a muže.

pí. **Hrůzová** se dále zeptala, zda by se tedy důchodový věk neměl zvyšovat rychleji.

p. **Kučera** uvedl, že je potřeba vypracovat novou populační prognózu. V současnosti pracujeme se střední variantou poslední prognózy.

p. **Fiala** vyjádřil názor, že v případě klesající tendence je zbytečné pro několik málo generací zvyšovat důchodový věk.

pí. **Hrůzová** se zeptala, zda se počítá s tolerančním pásmem jeden procentní bod.

p. **Machanec** odpověděl, že ano.

p. **Čech** se ujistil, že první revize by měla proběhnout v roce 2058. Do té doby by to mělo běžet beze změny.

(promítnutí další křivky stávajícího grafu)

p. **Machanec** uvedl, že generace narozené v roce 1989 měly naději na prožití 24 % v důchodu. Při zastropování důchodového věku na 69 let, by se u dalších generací tento podíl zvyšoval. Upozornil, že pokud bychom snížili rychlost prodlužování důchodového věku ze 2 měsíců na 1 měsíc (generace 1975), tak bychom se dlouhodobě drželi na hranici 25 %. To znamená, ve chvíli, kdy se nám muži a ženy sejdou na 66 letech a 8 měsících, nemít další generaci 67 a 10 měsíců, ale 67 a 9 měsíců. Tím pádem bychom revizi odložili až pro generace, které půjdou do důchodu na konci 21. století.

p. **Machanec** upřesnil, že rozhodování je v letech končících 4 a 9, to znamená, že rozhodovat se bude 2019, protože 2014 už nestihneme. Výsledkem revize by bylo, že u nejmladších by se měla snížit rychlost zvyšování důchodového věku.

p. **Kučera** uvedl, že tedy vyšleme generaci roku 1989 zprávu, že je žádná velká změna nečeká.

p. **Machanec** upřesnil, že tato generace se nemusí bát vyššího důchodového věku.

p. **Suchomel** vznesl dotaz, zda má vůbec smysl stanovovat pásmo. Doporučil zvážit, zda nemá smysl cílit na tu jednu hodnotu s tím, že jeden procentní bod je nepřekročitelná mez.

p. **Machanec** uvedl, že naším záměrem je cílit na střed celé referenční skupiny.

p. **Suchomel** vyjádřil názor, že pásmo je nadbytečný prvek.

p. **Kučera** vyjádřil souhlas. Musíme ale ještě zjistit, jaká je citlivost tohoto mechanismus na úmrtnostní tabulky.

p. **Machanec** naopak podpořil zavedení pásma. Jeho účel spočívá v tom, abychom rychlost jednou nezvyšovali a jednou nezpomalovali.

p. **Kučera** upřesnil, že vláda bude projednávat změny, ať už je to v pásmu, nebo ne. Když bude vláda sofistikovaná, tak může něco změnit a může cílit na ten bod.

p. **Machanec** uvedl, že není třeba jít do takových detailů, že v případě vybočení pásma se věk změní jen některým generacím nebo všem generacím, aby se hodnota vrátila do pásma tolerance. To je na nějaké další rozpracování návrhu.

p. **Machanec** označil institut zprávy za ne úplně šťastný. Doporučil raději předkládat demografickou prognózu, kterou pak vezme vláda nebo gesční ministerstvo, a to pak vypracuje kontext makroekonomických ukazatelů. Teď je tam mezikrok, který není potřebný a naopak by mohl vytvořit kolizi. Ministerstvo samo má odpovědnost, aby zohlednilo kontext. My máme externí data, statistiky zaměstnanosti, prognózy makroekonomiky.

p. **Fiala** upřesnil, že zprávou je myšlen výtah té prognózy a bude se týkat jen vývoje důchodového věku.

p. **Machanec** pokud bude demografická zpráva z ČSÚ a Ministerstvo dodá kontext, tak by to znamenalo, že někomu externě zadávám předkládací zprávu.

p. **Kučera** uvedl, že Martin Potůček a další chtěli zohlednit ještě další faktory. Jestli si to Ministerstvo udělá samo nebo si na to někoho najme, to je jedno.

p. **Machanec** upozornil, že v návrhu se poprvé objevuje institut zprávy jako povinně zadané externě, což je ve státní správě zcela netypické. Ministerstvo si odpovídá za svůj návrh, a když to udělá špatně, dostane za uši.

p. **Kučera** požádal o názor, jak to tedy vyřešit.

p. **Machanec** uvedl, že zpráva o populačním vývoji je výstupem demografického pracoviště. Vždycky tu zaznělo, že má být zohledněn širší kontext a to Ministerstvo automaticky dělá, to tam nemusí být zmíněno.

p. **Fiala** upřesnil, že se nejprve vyrobí prognóza, na základě toho se udělá zpráva.

p. **Machanec** upozornil, že v návrhu jsou dva instituty dokumentů a má být jeden.

p. **Kučera** upravil formulaci v návrhu, vyškrtl „externím kolektivem“ a ponechal „předkládaná MPSV“. ČSÚ je zpracovatelem už dnes. Ubíráme to, kdo to bude dělat. Necháváme to na Ministerstvu. Zatím kapacitu má a za 10-20 let ji snad bude mít také. Upozornil, že pokud prognózu předradíme, tak vytloukáme hlavní princip. Je jedno, jestli se to odhadne ze stropu nebo z prognózy. Hlavní princip je ten ukazatel a to pásmo. Zdůraznil, že systém alternativních prognóz je důležitý, aby se vyjasnily rozdíly mezi prognózami, protože to není dokazatelné. Musí tam být demografická data a ať si tam každý přidá, co chce.

p. **Münich** zdůraznil, že vstup bude jednotný.

pí. **Štyglarová** upozornila, že v zákoně dnes není žádná periodicita, ani účel.

p. **Kučera** uvedl, že neaspírujeme na změnu zákona o státní statistické službě. ČSÚ si mezitím může dělat, co chce. Periodicita 5 let třeba bude stačit.

p. **Münich** upozornil, že „alternativní prognózy“ nejsou výstižným označením. Vhodnější by bylo „nezávislé“.

p. **Kučera** uvedl, že byl jsem svědkem velkého sporu, zda je lepší říkat alternativy nebo varianty. Základní principy jsou popsány v bodě 11.

Formulace všech bodů návrhu byly zkontrolovány.

p. **Machanec** upozornil, že podle současné prognózy je rozpočtový dopad v podstatě neutrální.

p. **Kučera** uvedl, že s ohledem na míru nezaměstnanosti není možné radikálně zvyšovat důchodový věk. Hrozilo by, že bychom problém z důchodového systému přehodili na nějaký jiný systém. A měli bychom zohlednit psychologickou stránku. Co se týče koše možných témat k další diskusi v příštím roce, uvedl, že p. **Münich** nabídl odhad výskytu chudoby mezi lidmi za HDV. Ještě mám jedno tajné téma. Jde o etické komise, které budou řešit, zda nechat lidi na přístrojích několik let. To je další rezerva tohoto systému.

p. **Kučera** ukončil jednání.

XX

Zapsal: Štěpán Mairovský

Vidoval: Tomáš Kučera

Seznam přítomných

Jméno	Instituce
Zdeněk Čech	EK
Tomáš Fiala	VŠE
Renata Hružová	EK
Tomáš Kučera	Přf UK
Tomáš Machanec	MPSV
Štěpán Mairovský	Sekretariát OK
Daniel Münich	CERGE
Zdeněk Pernes	RSČR
Marek Suchomel	MPSV
Terezie Štyglerová	ČSÚ